אוצר מדרשים — ספרא דצניעותא

ספרא דצניעותא: מיוחס ליעקב אבינו, והוא חלק מן הזהר כמו מדרש הנעלם ונדפס בסוף פ׳ תרומה, אך עיקר פירושו הוא על בראשית ומקומו בס׳ בראשית כמו שנדפס בזהר בדפוסים הראשונים קרימונא לובלין וזולצבאך. ולדעת הראבי״ה בעל ההשגות נתחבר ספרא דצניעותא קודם הזהר כי נזכר בזהר הרבה פעמים. האריז״ל חיבר פירוש על ספרא דצניעותא, והפירוש הזה בא לידי ר׳ בענדיט ובהקדמתו לספרו בן דוד יאמר שבהעתקות אחרות שהעתיקו הסופרים מהכ"י השחיתו והתעיבו והפכו דברי אלהים חיים ח״ו. ור׳ מנחם די לונזאנו בספרו עומר מן על אידרא זוטא (סי׳ י״ד) כתב כי האריז״ל כתב פירושו זה בבחרותו מסברתו בטרם עלה למדרגת החכמה וטרם יגלה אליו דבר ה׳, לכן באו בו קצת דברים אשר לא כן, ואח״כ בנוח עליו רוה״ק רוח חכמה ובינה אילו היה יכול היה מתקנו או גונזו, אבל לא יכול כי מיד שכתבו קפצו עליו אוהביו וכו׳ והעתיקו אותו ונתפשט בעולם לרוב וכו׳. בכ״י ר״ד אופנהיים (סי׳ 1542) נמצא פי׳ על ספרא דצניעותא להאריז״ל עם הגהות ר׳ אלעזר פערילש מפראג. בעל ס׳ עמק המלך עשה פי׳ עליו ונמצא בכ״י דר״א תקמ״ב. גם פי׳ כ״י לר׳ יחיאל מיכל אב״ד דאטנאווע (שפתי ישנים ח״ב). ר׳ שלום בוזאגלו חבר פי׳ בשם הוד מלך, לונדון תרכ״ח. ובפרט נכבד פי׳ הגר״א שנדפס בווילנא בשנת תק"פ ושנית בשנת תרמ"ג.